

Forslag til endringer etter regjeringens forslag

Mål: Havvind i Norge må raskt opp i stor industriell skala. Regjeringen må i 2023 øke tempoet og ambisjonsnivået på havvind. For at havvind skal gi et stort energibidrag til Norge og Europa, bli lønnsomt og legge grunnlaget for industriell utvikling i Norge.

Dette innebærer annonsering av arealer, planlegging av infrastruktur samt etablering av regulatorisk sikkerhet for investorer. I tillegg må den planlagte utlysningen i første kvartal raskt følges opp med oppskalering og ytterligere utlysninger. Kraften fra havvind trengs i Norge og Europa og det trengs skala raskt for å opprettholde og utvikle norsk leverandørindustri.

Bakgrunn:

I Norge vil ny kraft i all hovedsak komme fra vindkraft, vannkraft og solkraft. Etter innspill fra Skift og andre har regjeringen satt et ambisiøst og godt mål om 30 GW havvind i 2040, som tilsvarer rundt 120 TWh ny kraft. Regulerbar vannkraft og variabel kraft vil utgjøre de to bærebjelkene i norsk kraftproduksjon i framtiden. Men 2040 er for sent for at havvind skal kunne gi et avgjørende bidrag for at Norge skal nå egne mål i 2030. Derfor haster det å få stor industriell skala på havvind-satsningen.

Det tekniske potensiale for utbygging av havvind i Norge er svært stort. Selv om bare en liten andel av dette blir realisert er det mulig å bygge ut store mengder ny energi, både til bruk i Norge og for eksport til Europa. Her ligger det også store industrielle muligheter for Norge. Skal vi realisere disse mulighetene må det være stor industriell skala på utbyggingen.

Regjeringen har varslet at første tildeling av 1500MW bunnfast havvind i Sørilige Nordsjø 2 og støtte til 500 MW flytende på Utsira skal gjennomføres i første kvartal 2023. I tillegg legges det opp til at Equinor skal kunne bygge ut Trollvind med 1000 MW flytende havvind. Neste runde skal etter planen tildeles i 2025.

Havvindsatsningen må akselereres.

Vi mener Regjeringen allerede i 2023 bør komme med en betydelig økning i ambisjonsnivået ved å tildele minst 4500 MW i tillegg til de planlagte 1500MW i Sørilige Nordsjø. I tillegg bør de 1500 som lyses ut planlegges for tilkobling til et større system. Dersom det raskt annonseres, og påfølgende lyses ut, et høyere ambisjonsnivå på Sørilige Nordsjø 2 er det mulig å ha et annet prosjektdesign som er vesentlig mer lønnsomt, hvor deler av kraften går til Europa gjennom en hybrid forbindelse. Dette kan utformes på en måte som gir netto kraftflyt til Norge.

Flytende havvind er dyrere og vil kreve betydelig støtte i en startsfase. For å få fart på utbyggingen med påfølgende læring og kostnadstall bør det stilles krav om at det bygges ut

like mye flytende havvind som det er behov for til elektrifisering av olje- og gassindustrien. I tillegg bør det tildeles støtte til 1500 MW i Utsira Nord.

Begrunnelse:**1) Norge skal nå sine klimamål og trenger mer kraft.**

For å nå målet om 55% utslippskutt innen 2030 må årlige norske utslipp reduseres til 23 millioner tonn CO₂, ned fra 49 millioner tonn i dag. Samtidig skal det utvikles mer grønn industri. Norge brukte i 2020 304 TWh energi, og om lag halvparten av dette er fossil energi.

Det er ikke mulig å nå klimamål uten å fjerne utslipp fra energibruk. Dette vil i hovedsak skje gjennom energieffektivisering og elektrifisering. I tillegg trengs det ytterligere kraft til nye industrietableringer. Samlet sett kan norsk kraftforbruk stige til opp mot 190 TWh i 2030, opp fra rundt 140 TWh i dag. Dette krever mer fornybar energi. Statnett forventer at Norge vil ha en negativ kraftbalanse allerede i 2027. Tempoet i etablering av ny fornybar energi må betydelig opp. I sektorer som er krevende å elektrifisere vil hydrogen, bioenergi og karbonfangst og lagring spille en viktig rolle.

2) Kraftoverskudd legger grunnlag for ny industri.

Det må bygges ut mer kraft for å sikre tilstrekkelig fornybar energi til å dekke økningen i vårt eget kraftbehov frem mot 2030. Samtidig må vi sikre at vi fortsatt har et nasjonalt kraftoverskudd slik at norske kraftpriser forblir lavere enn resten av Europa. Dette er viktig for å stimulere utvikling av grønn industri i Norge. Utbygging av fornybar energi, og særlig havvind, kan i seg selv gi store industrielle muligheter for Norge. Men det krever at vi kommer raskt i gang og raskt opp i et større volum slik at vi kan ta markedsandeler i verdikjedene for havvind, som utvikles nå. Særlig innenfor flytende havvind er det et stort industrielt potensial.

3) Bidra til å sikre energitilgang for Europa

Hvor viktig tilgangen til energi er, har blitt aktualisert av energikrisen som følger av Russlands invasjon av Ukraina. For å legge press på Europa har Russland kuttet gassflyten til Europa kraftig. Dette har ført til en forsyningskrise med ekstreme priser.

Norge er en liten og åpen økonomi. Vi har et høyproduktivt og spesialisert næringsliv som er avhengig av å handle med andre land. Det er viktig at vi viser solidaritet med Europa i dagens energikrise. Veien ut av energikrisen er å bygge ut mer fornybar energi for å erstatte russisk gass. Utbygging av kraft i Norge vil bidra til å akselerere det grønne skiftet også utenfor Norge, og det bidrar til å gjøre Europa mindre avhengig av Russisk gass.

Bunnfast havvind:

Bunnfast havvind i Sørlege Nordsjø bør designes med prosjekter som hver er på 3000 MW produksjon, 1500 MW kabel til Norge og 1500 MW kabel til et annet land. Dette vil gi netto kraftflyt til Norge hvert år uansett kraftpriser og samtidig gi en mest mulig lønnsom

utbygging. For å holde tempoet oppe må regjeringen som planlagt lyse ut 1500 MW i Sørliche Nordsjø. Men dette bør raskt følges opp med en utlysning for minst 4500 MW, slik at området Sørliche Nordsjø II planlegges og utlyses for mer enn 6000 MW bunnfast havvind for å utnytte arealet og starte en stor industriutvikling.

Flytende havvind:

I Norge, som i mange andre land, er det stort potensial for å produsere vindenergi der havet er dypt og bare flytende installasjoner er mulig. Utbygging av flytende havvind kan bli stort i Norge. Det er behov for at det skjer en betydelig utvikling for å få ned kostnadene ved å bygge en konkurransedyktig forsyningskjede og oppnå serieproduksjon.

Utbygging av flytende vindkraft kan bygge på kompetansen og forsyningskjeden til bunnfast havvind. Dette er likevel en spesialisert forsyningskjede som må utvikles, og som heller ikke er utviklet i Europa. Det er derfor store muligheter for norsk industri å ta posisjoner i denne kjeden. For at Norge skal ta en betydelig posisjon i dette segmentet må tempoet i utlysningen holdes oppe og skaleres ytterligere.

Oljeindustrien er trolig villig til å kjøpe kraft fra flytende havvind, og kan dermed finansiere slike prosjekter. Da vil «grunnrenteregimet» i petroleumsskatteloven gjelde, som innebærer at staten tar 78% av kostnadene. Det bør stilles krav om at det bygges ut like mye flytende havvind som det er behov for til elektrifisering av olje- og gassindustrien.

Det er viktig å sikre et «level playing field» blant aktører som konkurrerer om å utvikle havvindprosjekter. Dette kan sikres ved at også andre aktører enn oljeselskapene kan utvikle flytende havvind og inngå kraftleveringsavtaler med olje- og gassprodusenter. På kort sikt er det viktig å sørge for at enkeltprosjekter som kan elektrifisere med havvind og avlaste nett før 2030 i særlig belastede områder gjennomføres.

Prekvalifiseringskriterier

Forslaget til prekvalifiseringskriterier, kvalitative kriterier samt tildelings-, auksjons- og støttemodell som er sendt på høring er en start. Det er viktig at kriteriene på en god måte balanserer behovet for kvalifikasjon og finansiell tyngde som sikrer at prosjektene kan gjennomføres uten at kriteriene blir så snevre at det ikke gir konkurranse eller utelukker norske aktører. Bærekraft er nøkkelen til å lykkes med en stor satsning, så kriteriene bør i større grad enn i dag vektlegge bærekraft. De relevante aktører i Skiftnettverket vil selv gi innspill på et mer detaljert nivå i høringen.